

ISSN: 3060-4613

MAKTABGACHA
VA MAKTAB
TA'LIMI VAZIRLIGI

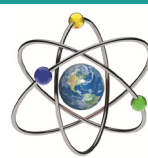

No9
2025

- 13.00.00 Pedagogika fanlari
- 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
- 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
- 13.00.03 Maxsus pedagogika
- 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
- 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
- 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
- 13.00.07 Ta'limda menejment
- 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
- 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
- 07.00.00 Tarix fanlari
- 19.00.00 Psixologiya fanlari
- 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
- 02.00.00 Kimyo fanlari
- 03.00.00 Biologiya fanlari
- 09.00.00 Falsafa fanlari
- 10.00.00 Filologiya fanlari
- 11.00.00 Geografiya fanlari

M AKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Pedagogika, psixologiya fanlariga ixtisoslashgan ilmiy jurnal

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

*Elektron nashr. 936 sahifa,
2-sentyabr, 2025-yil.*

BOSH MUHARRIR:

Karimova E'zoza Gapirjanovna – O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vaziri

BOSH MUHARRIR O'RINBOSARI:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Pedagogika fanlari doktori, professor

TAHRIRIYAT KENGASHI A'ZOLARI

Ibragimov X.I. – pedagogika fanlari doktori, akademik
Shoumarov G'.B. – psixologiya fanlari doktori, akademik
Qirg'izboyev A.K. – Tarix fanlari doktori, professor
Jamoldinova O.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Sharipov Sh.S. – pedagogika fanlari doktori, professor
Shermuhhammadov B.Sh. – pedagogika fanlari doktori, professor
Ma'murov B.B. – pedagogika fanlari doktori, professor
Madraximova F.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Kalonov M.B. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Nabiyev D.X. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Qo'ldoshev Q. M. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Ikramxanova F.I. – filologiya fanlari doktori, professor
Ismagilova F.S. – psixologiya fanlari doktori, professor (Rossiya)
Stoyuxina N.Yu. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Rossiya)
Magauova A.S. – pedagogika fanlari doktori, professor (Qozog'iston)
Rejep O'zyurek – psixologiya fanlari doktori, professor (Turkiya)
Wookyu Cha – Koreya milliy ta'lim universiteti rektori (Koreya)
Polonnikov A.A. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Belarus)
Mizayeva F. O. – Pedagogika fanlari doktori, dotsent
Baybayeva M.X. – pedagogika fanlari doktori, professor
Muxsiyeva A.T. – pedagogika fanlari doktori, professor
Aliyev B. – falsafa fanlari doktori, professor
G'afurov D. O. – falsafa fanlari doktori (Phd)
Shomurodov R.T. – iqtisodiyot fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Mirzayeva F.O. – pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Jalilova S.X. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Bafayev M.M. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Usmonova D.I. – Samarqand iqtisodiyot va servis institute dotsenti
Saifnazarov I. – falsafa fanlari doktori, professor
Nematov Sh.E. – pedagogika fanlari nomzodi (PhD)
Tillashayxova X.A. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Yuldasheva F.I. – pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Doniyorov S. M. – "Yangi O'zbekiston" va "Pravda Vostoka" gazetalarini tahririyati DM bosh muharriri, O'zbekiston Respublikasida xizmat ko'rsatgan jurnalist, filologiya fanlari nomzodi (PhD)
Yuldasheva D.B. – filologiya fanlari bo'yicha falsafa (PhD) doktori, dotsent
Tangriyev A. T. – Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti kafedra professori
Ashurov R. R. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Panjiyev M. A. – Qashqadaryo viloyati Maktabgacha va maktab ta'limi boshqarmasi boshlig'ining birinchi o'rinbosari
Xudayberganov N. A. – Xorazm Ma'mun akademiyasi Tabiiy fanlar bo'limining katta ilmiy xodimi, biologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Muassis: "Tadbirkor va ishbilarmon" MChJ

Hamkorlarimiz: O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vazirligi, O'zbekiston milliy pedagogika universiteti

EDITOR-IN-CHIEF:

Karimova E'zoza Gapirzhanovna – Minister of Perschool and School Education of the Republic of Uzbekistan

DEPUTY EDITOR-IN-CHIEF:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

EDITORIAL BOARD MEMBERS:

Ibragimov X.I. – Doctor of Pedagogical Sciences, Academician

Shoumarov G'. B. – Doctor of Psychological Sciences, Academician

Qirg'izboyev A. K. – Doctor of Historical Sciences, Professor

Jamoldinova O.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Sharipov Sh.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Shermuhhammadov B.Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Ma'murov B.B. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Madraximova F.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Kalonov M.B. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Nabiyev D.X. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Koldoshev K. M. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Ikramxanova F.I. – Doctor of Philological Sciences, Professor

Ismagilova F.S. – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Russia)

Stoyuxina N.Yu. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Russia)

Magauova A.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Kazakhstan)

Rejep O'zyurek – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Turkey)

Wookyu Cha – President of the National University of Education, Korea (South Korea)

Polonnikov A.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Belarus)

Mizayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Baybayeva M.X. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Muxsiyeva A.T. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Aliyev B. – Doctor of philosophy, professor

Gafurov D. O. – Doctor of Philosophy (PhD)

Shomurodov R.T. – Candidate of Economic Sciences (PhD), Associate Professor

Mirzayeva F.O. – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences (PhD), Associate Professor

Jalilova S.X. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Bafayev M.M. – Doctor of Philosophy in Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Usmonova D.I. – Associate Professor, Samarkand Institute of Economics and Service

Saifnazarov I. – Doctor of philosophy, professor

Nematov Sh.E. – Candidate of Pedagogical Sciences (PhD)

Tillashayxova X.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Yuldasheva F.I. – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences (PhD), Associate Professor

Doniyorov S. M. – Editor-in-Chief of the Editorial Board of the newspapers "Yangi Uzbekiston" and "Pravda Vostoka", Honored Journalist of the Republic of Uzbekistan, Candidate of Philological Sciences (PhD)

Yuldasheva D.B. – Doctor of Philosophy (PhD) in Philological Sciences, Associate Professor

Tangriyev A.T. – is a professor of Tashkent State University of Economics

Ashurov R. R. – doctor of philosophy (PhD) in psychology

Panjiyev M. A. – First Deputy Head of the Department of Preschool and School Education of the Kashkadarya Region

Khudaiberganov N. A. – Senior Researcher of the Department of Natural Sciences of the Khorezm Mamun

Academy, Doctor of Philosophy (PhD) in Biological Sciences

“Maktabgacha va maktab ta’limi” jurnali O‘zbekiston Respublikasi Oliy attestatsiya komissiyasining quyidagi qarorlariga asosan pedagogika va psixologiya fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD) hamda fan doktori (DSc) ilmiy darajasiga talabgorlarning dissertatsiyalaridagi asosiy ilmiy natijalarni chop etish uchun milliy ilmiy nashrlar ro‘yxatiga kiritilgan:

Pedagogika fanlari bo‘yicha: OAK Kengashi tavsiyasi (26.08.2024-y., №11-05-4381/01) asosida:

- Ekspert kengashi (29.10.2024-y., №10)
- Rayosat qarori (31.10.2024-y., №363/5)

Psixologiya fanlari bo‘yicha: Toshkent davlat pedagogika universiteti murojaatiga asosan OAK tavsiyasi (24.04.2025-y., №11-05-2566/01):

- Ekspert kengashi (25.05.2025-y., №10)
- Rayosat qarori (08.05.2025-y., №370/5)

“Maktabgacha va maktab ta’limi”
jurnali

26.09.2023-yildan

O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti
Administratsiyasi huzuridagi Axborot
va ommaviy kommunikatsiyalar
agentligi tomonidan **№C-5669363**
reyestr raqami tartibi bo‘yicha
ro‘yxatdan o‘tkazilgan.

Litsenziya raqami: **№136361**

MUNDARIJA

Maktabgacha ta'lim tashkiloti innovatsion faoliyatini rivojlantirish jarayoni.....	14
Ibragimova Gulsanam Nematovna	
Sun'iy intellekt texnologiyalarining ta'lim metodikasida qo'llanilishi va o'qituvchi kompetentligiga ta'siri	22
Abduyev Sheroz	
Boshlang'ich ta'limda "tabiatshunoslik" fanini raqamli platformalar orqali o'qitish metodikasini takomillashtirish: 5e modeli asosida dizayn, baholash va joriy etish.....	25
Ahmadaliyev Shohruh Bahromjon o'g'li	
Ingliz va rus leksikografiyasida o'zbek milliy taom nomlarining lingvistik tahlili	30
Bobojonova Zarina Rashidovna	
Rahbarlarda til bilish darajasi va hissiy intellekt (eq): o'zaro bog'liqlikni o'rganish	34
Isaqlulova Baxtigul Xo'jamovna	
Frazeologizmlarni o'rgatishda matn asosida integratsiyalashgan dars modeli: xorijiy til o'rganuvchilar tajribasi	38
Jumayeva Sadbarg Mirolimovna	
O'zbekistonda maktabgacha ta'lim tashkilotlarida inklyuziv ta'limni tashkil etishning o'ziga xos xususiyatlari: rivojlangan davlatlar tajribasi tahlili	42
Karimova Moxichehra Rixsibayevna	
Rus va ingliz tillarida sharqona realiyalarning leksik-semantik tasnifi	46
Kulmamatova Aziza Do'stmamat qizi	
TRIZ metodikasi asosida texnokratik bolalar bilan ishlash tizimini takomillashtirish	50
Orifjonova Mavludaxon Abduqaxxor qizi	
Raqamli ta'lim muhitida pedagogik kompetensiyalarni rivojlantirish.....	53
Raximberganova Munajat Muzaffar qizi	
Structure of Social Conflict and Stages of its Development	57
Zaynutdinova Shahnoza Yuldashevna	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining ijodiy faoliyatini baholash va rag'batlantirish tizimini takomillashtirish.....	60
Abduraxmonova Nigoraxon Akramali qizi	
Expression of National Mental Characteristics in the Uzbek Lullaby.....	64
Alimbayeva Shaxlo Tursunovna	
Bo'lajak "texnologiya" fani o'qituvchilarini kasbiy faoliyatga tayyorlashda kreativ kompetentlikni rivojlantirish tizimining pedagogik zarurati	69
Avazov G'oyibnazar Berdiyevich	
Bo'lajak tarbiyachilarda integratsiyalashgan ta'lim faoliyatini rivojlantirish orqali kommunikativ salohiyatini shakllantirish	72
Baratova Yulduz Asadullayevna	
Umumta'lim maktablarida molekulyar fizikani o'qitishning hozirgi holati	76
Boymirov Sherzod Tuxtayevich, Xudoynazarova Visola Musurmonqul qizi	
Ingliz tilini o'qitishda talabalarning mustaqil ta'lim olish kompetensiyasini akt vositasida rivojlantirish	80
Ergasheva Sevaraxon Ravshanjon qizi	
Maktabgacha ta'lim pedagoglarining kasbiy kompetentligini rivojlantirish istiqbollari.....	84
O'rinova Feruzaxon O'ljayevna, Karimova Gulzodaxon Marufjon qizi	
IIV litsey o'quvchilarining liderlik kompetensiyasini rivojlantirishning psixologik xususiyatlari.....	90
Gadoyeva Dildora Baxtiyorovna	
Improving the System of Human Resource Capacity Management in Higher Education Institutions: Evidence from Uzbekistan	98
Imomov I., Umirova D.	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida tarbiyalanuvchilarni mantiqiy va tanqidiy fikrlashga o'rgatishning zamonaviy usullari.....	104
Iskandarova Munisa Bahodir qizi	
Tarbiyachi-pedagoglarning emotsional kompetensiyasini rivojlantirish	107
Jovmirzayeva Nargiza Quvondiqovna	

Maktabgacha ta'lim yoshdagi giperaktiv bolalarga ta'lim berishning pedagogik-psixologik usullari	110
Jo'rayeva Nargiza Toirovna, Kamalova Sarvinov	
Blum taksonomiyasi asosida ilmiy kompetentlikni takomillashtirishning o'ziga xos xususiyatlari	113
Mustafayeva Nilufar Ulashovna	
Maktabgacha yoshdagi ovoz buzulishiga ega bolalar bilan guruhli mashg'ulotlarni tashkil qilish	117
Umida O'tbasarova Mexmanovna, Maksudbekova Xovvajan Xamidbek qizi	
Bolalar jamoasida do'stona munosabatlarni shakllantirishda rivojlanish markazlarida loyiha asosida o'qitish texnologiyasidan foydalanish usullari	121
Quronova Ismigul Xolmurod qizi	
Kichik maktab yoshidagi o'quvchilarda innovatsion metodlar orqali o'z-o'zini rivojlantirish ko'nikmalarini shakllantirish metodikasi	126
Rustamova Davlatxon Toyirjon qizi	
Oliy ta'limda tarbiyaviy faoliyatni tashkil etishning innovatsion modellari	131
Sanayeva Surayyo Bobonazarovna	
"Tibbiy radiologiya" fanini o'qitishda pedagogik muloqot orqali tanqidiy operativ muloqotni o'stirishning o'ziga xos xususiyatlari	139
Shukurova Sevara Ilhomovna	
Improving High Jump Techniques	143
Tajimbetov Anvar Tengeldayevich	
Filologik va ijtimoiy-siyosiy fanlarda ta'lim jarayonining innovatsion metodlari	146
Yuldasheva Dilnoza Bekmurodovna	
Понятие логического мышления и его особенности у младших школьников	149
Ахмаджонова Нозима Нодиржон кизи	
Интеграция психологии, обучения английскому языку, дошкольного образования и туризма: междисциплинарная модель формирующего опыта	152
Омонуллаева Дилофуза Асадулла кизи	
Maktabgacha yoshdagi bolalarning o'yin faoliyatida ijtimoiy motivlarni shakllantirish usullari	157
Abduvaxobova Nodira	
Boshlang'ich ta'limda kognitiv faollikni rivojlantirishning afzalliklari	160
Ismailova Nozima Umaraliyevna	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarini matnni tahlil qilishga o'rgatishda zamonaviy yondashuvlarning ahamiyati	164
Utanbayeva Dildora Abdixadirovna	
Dorivor o'simliklar kursini o'qitish metodikasini takomillashtirishda keys texnologiyalaridan foydalanish	168
Mirzaboyev Timur Bisenbay o'g'li	
Oliy ta'lim talabalarida ijtimoiy-axloqiy kompetensiyani rivojlantirish: empirik tadqiqot natijalari	171
To'raqulov Akbar Rustam o'g'li	
Gerontotexnologiya ijtimoiy-pedagogik innovatsiya sifatida	175
Temirova Muyassar Abdulkarim qizi	
O'quvchilarni ma'naviy-axloqiy tarbiyalashda Sharq mutafakkirlarining qarashlaridan foydalanish	180
Raximova Surayyo Otabek qizi	
Yoshlarni kasb tanlashda ruhiy tayyorgarlik va shaxsiy qobiliyatlarni baholash	183
Biysenov Temirbek Taumuratovich	
Talabalarni ta'limiy qadriyatlar asosida pedagogik faoliyatga tayyorlash tizimini takomillashtirishning ahamiyati	188
Choriyeva Surayyo Choriyevna	
Differences Between Computer-Based and Paper-Based Assessment in Inclusive Education	192
Davidova Sayyora Sirojiddin kizi	
Raqamli muhit sharoitida ma'naviy-axloqiy tarbiya jarayonining pedagogik modeli va tajriba-sinov natijalari	196
Donayeva Nozimaxon Norbo'tayevna	
Intellekt xarita yordamida o'quvchilarda "emotsional intellekt"ni rivojlantirish	201
G'aniyev Abduqahhor Gadoyevich	
Maktabgacha va kichik maktab yoshidagi bolalarda o'yin faoliyatining psixologik-pedagogik ahamiyati	206
Isayeva Mushtariy Alisher qizi	
Umumiy o'rta ta'lim muassasalarini innovatsion yondashuv asosida boshqarishning nazariy asoslari	210
Mannanova Nargiza Xaydarovna	

Ingliz tilini o'rgatishda ona tilidan keng foydalanishning salbiy va ijobiy jihatlari	215
Masharipova Kumushoy Amin qizi	
The Relationship Between Critical Thinking and Reading Comprehension in Primary School Students	218
Mavlonova Dildora Shukhrat kizi	
Tasviriy san'at mashg'ulotlarida zamonaviy metodlardan foydalanish	222
N. K. Musayeva, U. O. Ziyatova	
Singapurning ta'lim falsafasi: korporativ madaniyatni ma'naviy-ma'rifiy rivojlanish bilan integratsiyalash ...	226
Nishonov Xayrulla Xolmirzaevich	
The Anthropocentric Paradigm in Modern Linguistics: Cognitive Linguistics and Linguacultural Studies in The Study of Language, Consciousness, and Culture	230
Rajabova Shaxlo Shodmonovna	
Bugungi globallashuv davrida ta'lim tizimini rivojlantirish va uning sifatini oshirishda nostandart yondashuvning ahamiyati	234
Ramazonova Salomat Saidovna	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarini kreativ sinflar ishini tashkil etishga tayyorlash	238
Saidova Gulruh Halim qizi	
O'zbek oilalarida ota-ona va farzand munosabatlarini tashxis qilishning psixologik xususiyatlari (Farg'ona vodiysi misolida)	242
Turg'unboeva Azizaxon G'ulomovna	
Сущность и специфика развития билингвизма у детей дошкольников	246
Истамова Нигора Азимжановна	
Zamonaviy rahbarning innovatsion boshqarish texnologiyalaridan foydalanishning afzalliklari	249
Xakimova Dildora Mashrabjonovna	
Креативный подход к развитию лингвометодического мышления студентов-филологов	253
Ходжаниязова Айгуль Айтмуратовна	
Umumta'lim maktablarida tarbiya darslarini tashkil etish ijtimoiy zarurat sifatida	257
Rashidova Gulnoza G'ulomovna	
Pedagogik risklarni boshqarishning nazariy asoslari va globallashuv jarayonidagi ahamiyati	261
Xaydarov Sulaymon Amirqulovich	
Xronotop nazariyasiga tahliliy yondoshuvlar va qarashlar	265
Avazov Vahabjon Tolibjon o'g'li	
Ko'zi ojiz bolalarning rus tili darslarida nutqiy kompetensiyasini shakllantirishning psixopedagogik asoslari	268
Abduraximov Asror Sultonali o'g'li	
Maktabgacha yoshdagi bolalarda kasblar haqida dastlabki tasavvurlarni shakllantirishning psixologik-pedagogik asoslari	271
Adizova Nilufar Quvondiq qizi	
Zamonaviy media texnologiyalarini ta'lim jarayoniga qo'llashning zarurati	274
Alimov Asadulla Urokbayevich	
Maktabgacha yoshdagi bolaning rivojlanishida ijtimoiy muhitning ta'siri	278
Alimova Umida Jumaboy qizi	
Kognitiv yondashuv asosida tibbiyot oliy ta'lim muassasalari talabalari grammatik va diskursiv kompetensiyalarini shakllantirishning nazariy modeli va pedagogik texnologiyasi	282
Dadadjanova Feruza Muhammadyusupovna	
Shaxsga yo'naltirilgan ta'lim texnologiyalarining rivojlanish tarixi va ommalashuvi	286
Hojiyeva Maftuna Ulug'bekovna	
Bo'lajak boshlang'ich ta'lim o'qituvchilarida raqamli resurslardan foydalanish orqali adabiy kompetensiyani rivojlantirish	289
Islomova Xafiza Azamatovna	
Ona tili o'qitish metodikasi fanidan mustaqil ta'limni tashkil etish	293
Ismadiyorova Nafisaxon Ibroximjon qizi	
Axloqshunoslikning global muammolari va texnikaviy muhitning inson hayotiga ta'siri	298
Kozimova Nargiza Istam qizi	
Ichki ishlar organlari xodimlarida kasbiy kompetentlikni oshirish va baholash usullarining xalqaro tahlili	303
Mamatqulova Sanobar Ismatillayevna, Eshmurzayev Yigitali Shokirovich, Kadirova Durdonaxon Rustamovna	
Tabiiy fanlarda bilingval ta'lim va CLIL yondashuv	309
Mannobxonova Muqaddamxon O'ktamxon qizi	

Kommunikativ kompetensiyani rivojlantirishda pragmatik muammolar va ularning yechimlari	313
Maxmudova Nigoraxon Boyqo'zi qizi	
Poshshoxo'ja Ibn Abdurahobxo'janing "Miftoh ul-adl" asaridagi pedagogik qarashlari	317
Muzaffarova Farida Muxtor qizi	
Boshlang'ich ta'lim jarayonida matn tushunishni shakllantirishda germenevtik metodlarning nazariy asoslari	321
Nazirova Shaxnoza Odinajon qizi	
Axborot iste'moli madaniyatini rivojlantirishda raqamli gigiyena va internet xavfsizligi	324
Ramazonov Jahongir Djalolovich	
Informatika fanini o'qitishda zamonaviy yondashuvlar	328
Sadinov Otabek Vaxodirovich	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarning ijtimoiylashuvida musiqa fanining ta'siri	332
Shahobiddinova Zilola Orif qizi	
Madaniy-ijtimoiy va ta'limiy omillarning bolalarning aqliy rivojlanishiga ta'siri	335
Shirinov Otabek Tuvlovich	
Tadqiqot metodi vositasida o'quvchilarda tabiiy-ilmiy savodxonlikni rivojlantirish	338
Suyarov Kusharbay Tashbayevich	
Boshlang'ich ta'lim o'qituvchilarining kasbiy kommunikativ kompetensiyasi va nutq madaniyati	342
Saipova Hilola Abduhamitovna	
"Ekologik ochiq o'yinlar" 5–7 yoshli bolalar uchun	346
Tangirov Zoir Xo'jakulovich	
Yuqori malakali taekvondochilarni o'ziga xos genetik xususiyatlarini hisobga olgan holda sport seleksiyasi	350
Tursunaliyev Ulug'bek Shavkatjon o'g'li	
Musiqa maktabi o'quvchilarida madaniy qadriyatlar va ustoz-shogird an'analarining uzluksiz rivojlanishi ..	353
Seytanov Bayrambay	
Imom Buxoriyning "Al-Jome' as-sahih" asari talabalarda ma'naviy-axloqiy qadriyatlarni shakllantirish omili sifatida	356
Abduhalimova Nigora	
O'quvchilarning nutqiy kompetensiyasini rivojlantirishda AKT vositalaridan foydalanishning metodik asoslari	359
Abdullayeva Zarnigor Usubjon qizi	
Коммуникативная компетентность и культура общения преподавателей начальных классов	364
Арысланбаева Анора Бердаховна	
Проблемы методической подготовки учителей в развитие дискурсивной компетенции по РКИ у учащихся уровня В1 средних общеобразовательных школ Узбекистана	366
Набиева Зарнигор Муминжон кизи	
"Tarbiya" darslari orqali o'quvchilarda huquqiy savodxonlikni rivojlantirish	369
Atamuradov Xasan Yuldoshevich	
Boshlang'ich sinf o'qituvchilarining inklyuziv ta'limga tayyorgarligi: pedagogik va psixologik asoslari	374
Baxromova Guljamol Dilshodjon qizi	
Tajriba metodlari orqali maktab o'quvchilarida tabiat hodisalarini bashorat qilish ko'nikmalarini shakllantirish	378
Baxtiyor Imanov, Begali Xoliqnazarov	
Bo'lajak pedagoglarning tashkillashtiruvchi-boshqaruvchilik kompetentligini shakllantirishning pedagogik-psixologik asoslari	384
Japparbergenova Indira Bayramovna	
Integrativ yondashuv asosida biologiya fanidan olimpiada masalalarini yechish metodikasi	387
Jumanov Muratbay Arepbaevich, Raxmatov Uchkun Ergashevich	
Darslarni tashkil qilishda 4K modelini qo'llash imkoniyatlari	393
Kadirov Tulkin Baxridinovich	
Maktabgacha yoshdagi bolalarga tasviriy faoliyatning noodatiy usullarini o'rgatish metodikasi	397
Maxmudova Nasiba Nurmuxammetovna	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida funksional savodxonlik tushunchasini ilmiy-pedagogik asoslash masalalari	406
Mirzaliyeva Gulhayo Abdulazizovna	

So'rovga asoslangan ta'lim texnologiyasining bosqichlari va qo'llash ko'nikmalarini shakllantirish	410
<i>Orifjonova Iroda Orifjon qizi, Ochilova Mehrubon Suratovna</i>	
Dermatovenerologiya fanini CASC (Critisize, Analyze, Summarize, Conclude) modeli orqali o'qitish va uning talabalar klinik kompetentligini oshirishdagi o'rni	415
<i>Po'latov Boburbek Ta'lat o'g'li</i>	
Sport faoliyatida stress holatini tadqiq etishning nazariy asoslari.....	419
<i>Ruzmatova Nigina Shotilla qizi</i>	
Bo'lajak maktabgacha ta'lim tarbiyachilarini kreativlikni rivojlantirish metodikasini takomillashtirish.....	422
<i>Uchqunova Adiba Roziq qizi</i>	
7-sinf adabiyot darslarida nutqni rivojlantiruvchi o'quv topshiriqlari tahlili.....	427
<i>Umurova Farangiz Askarboy qizi</i>	
O'zbek tilida fe'l birikmalarining pragmatik funksiyalari va ularning ingliz tili bilan qiyosi	430
<i>Xudoynazarova Dildora Shonazar qizi</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida tanqidiy fikrlashni rivojlantirish metodikasi.....	433
<i>Zayniddinova Mahzuna Baxtiyorovna</i>	
Фольклор и время: формирование речевых навыков у детей начальной школы	439
<i>Ниязова Хилола</i>	
Xalq o'yinlari – jismoniy va ma'naviy tafakkur omili	443
<i>Turg'unoy Ahmadjonovna Egamberdiyeva, Ergashoy Valijonova Salimjon qizi</i>	
Использование проектной деятельности для формирования языковой компетенции	446
<i>Чаршамова Мехрийбан Уразбаевна</i>	
Farzandlarni kelajak kasblariga tayyorlash.....	449
<i>Hamroyeva Komila Axmatovna</i>	
Talabalar analitik kompetentligini analitik-dagnostik pedagogik metodlar orqali takomillashtirishning pedagogik shart-sharoitlari.....	455
<i>Batirov Kamoliddin Zuhriddinovich</i>	
Universal ta'limiy faoliyatlar: shaxsga xos universal ta'limiy faoliyatlar	458
<i>Abdullayev A'zimjon Abduvali o'g'li</i>	
Kasbiy motivatsiya – bo'lajak o'qituvchilarning raqobatbardoshligini shakllantirish omili	461
<i>Melikova Elnora Shuxratovna</i>	
Shaxsning kompetentligi va uni shakllantirish omillari.....	465
<i>Usmonova Dilobat Elmurodovna</i>	
"Nutq o'stirish metodikasi" fanining didaktik asoslarini takomillashtirish.....	469
<i>Davlatova Ra'no Haydarovna</i>	
Межэтническое взаимодействие в культурных координатах Востока и Запада: нормы, ценности, модели поведения.....	473
<i>Айдарова Диана Смутулаевна</i>	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlari tarbiyalanuvchilarining nutq ko'nikmalarini rivojlantirishda zamonaviy pedagogik texnologiyalarning o'rni	481
<i>Abdumajitova Sayyohat Abduqosimovna</i>	
Tibbiyot ta'limida talabalarning kommunikativ va tashkiliy kompetensiyalarini rivojlantirishning integrativ yondashuvi va baholash mexanizmlari	484
<i>Abduraimov Abbosbek Odiljon o'g'li</i>	
Talabalarga ingliz tilini o'qitishda virtual reallikdan foydalanishning innovatsion tizimi	488
<i>Alimova Maftuna Ravshanbek qizi</i>	
Mustaqil O'zbekiston sharoitida rezerv va zahiradagi ofitserlar tayyorlash tizimining dolzarbligi.....	491
<i>Aliyorov Alijon Bo'rievich, Teshaboyev To'liqinboy Yoqubovich</i>	
Ekologik barqarorlikka erishishda ekologik ta'lim va tarbiyaning ahamiyati hamda O'zbekiston ta'lim tizimidagi holati.....	496
<i>Bahodirjon Omonov</i>	
Ona va bola o'rtasidagi psixologik munosabatlar tizimida nevroitik holatlarning shakllanishi	500
<i>Bekmirov Tolib Rashidovich</i>	
Effectiveness of Forming a Tolerant Thinking in Future Social Work Specialists	504
<i>Ergashev Ikhtiyor Bakhtiyor ugli</i>	
Boshlang'ich ta'lim yo'nalishi professor-o'qituvchilarining kasbiy kompetentligini rivojlantirishda zamonaviy pedagogik texnologiyalarning o'rni	507
<i>Fazlidjanova Nilufar Xikmatovna</i>	

Indicators and Diagnostic Approaches for Dyslexia in Primary School Students	510
Gaziyeva Saida Turgunovna	
Maktabgacha ta'lim yoshdagi bolalarda diqqat va xotirani rivojlantirish metodlari	514
Jo'rayeva Nargiza Toirovna, Kamalova Sarvinoz	
Ona tili darslarida esse yozish orqali kreativ fikrlashni shakllantirishning samarali metod va usullari.....	517
Kabulov Inamjan Sharipbayevich	
O'quvchi yoshlarning hayotiy maqsadlarini shakllantirish bo'yicha yondashuvlar	521
Karimova Saida O'ktamovna	
O'quvchilar ovozi rivojlantirishda qo'shiq kuylash malakalarini shakllantirishning ahamiyati	526
Karshiyeva Diyora Abduraxim qizi	
Raqamli ta'lim texnologiyalari va ularning dasturchilar tayyorlashdagi o'rni.....	532
Mastonov Jahongir Mamatqul o'g'li	
Zamonaviy asarlar tanlashning pedagogik va didaktik asoslari.....	535
Musaboyeva Zulfira Iqboljon qizi	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining elektron didaktik ta'minotini rivojlantirish metodikasi	541
Narbayev Farrux Sharafbayevich	
Mentorlik asosida yoshlarning ijtimoiy-pedagogik moslashuvi yuzasidan olib borilgan tadqiqotlar tahlili.....	548
Nazarova Nigora Ravshanovna	
Zamonaviy baholash texnologiyalarining o'quvchilar motivatsiyasiga ta'siri	551
Norova Nilufar Norbo'ta qizi	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining mantiqiy kompetentsiyalarini rivojlantirishning elektron metodikasi.....	555
Olimov Bahridin Jalol o'g'li	
Tanqidiy fikrlash va 4K kompetensiyalarining pedagogik-psixologik mohiyati	560
Qizlarxon Azizova	
Ona tilida so'z turkumlari va ularni ajratish tamoyillari.....	565
Shadmankulova Dilyarom Xalikovna	
Maktabgacha ta'lim tizimida inklyuziv ta'limni rivojlantirish.....	569
Shodiyeva Dilnoza Qodirovna	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining kreativlik kompetentligini rivojlantirishni o'rganish – pedagogik muammo sifatida	572
Toshpo'latova O'g'iloy Abdurahmon qizi	
Inklyuziv ta'limda o'qituvchilarning roli va tayyorgarligi.....	576
Xasanova Iroda Ikromjon qizi	
Bo'lajak tasviriy san'at o'qituvchilarida kompozitsiyaga oid kompetensiyalarini rivojlantirish	580
Xasanova Munisa Ziyodillo qizi	
Влияние природы, количества, дисперсности и технологии введения наполнителя на свойства композиционных материалов	584
Алимбаев Айбек Байрамович	
STEM ta'limi va sun'iy intellekt: Qoraqalpog'iston maktablari uchun integratsiya hamda amaliy bo'lim	586
Jumamuratov Perdebay Tileubayevich	
Интерактивный метод как средство активизации всех учащихся на уроках родного языка	589
Тажбенова Дина Куанышовна	
Эффективность цифровых технологий в системе образования Узбекистана.....	591
Усмонова Фируза Муродовна	
Raqamli ta'lim muhitida bo'lajak o'qituvchilarda jamoada ishlash ko'nikmalarini rivojlantirish metodikasi ...	595
Yo'ldosheva Mohidil Sobirjon qizi	
Maktabgacha ta'lim yo'nalishi talabalarining kasbiy kompetensiyasini innovatsion yondashuv asosida rivojlantirishning pedagogik zarurati	599
Qurbonova Muxayyo Oltiboyevna	
Mahmudxo'ja Behbudiy merosi, jadid maktablarining g'oyaviy asoslari va ta'limdagi modernizatsiya yo'nalishlari	602
Mirzoyeva Nigora Shavkatjonovna, Abdisamatov Ozodbek	
Maktabgacha yoshdagi bolalarda nutq rivojlanishini takomillashtirish metodlari.....	605
Nishonova Ra'noxon Abdullojon qizi	
Borrowed Proper Nouns in English and Uzbek: a Comparative Analysis.....	608
Amirqulova Feruza Abdurashidovna	

Ingliz tilini o'qitishda autentik videolarning amaliy samaradorligi.....	613
Dusmurodova Iroda Quvonovna	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlari samaradorligini ta'minlashda direktor va pedagog xodimlarning hamkorlikdagi faoliyati.....	616
Olimjonova Odina Hasanxon qizi	
Boshqaruv psixologiyasi terminlarini tarjima qilish muammolari va ularni hal qilish yo'llari.....	620
Dilafruz Norboyeva	
"Kommunikativ kompetensiya" tushunchasining xorijiy va milliy manbalarda talqini: qiyosiy tahlil.....	624
G'ulomova Begoyim Elmurol qizi	
Ijtimoiy tarmoqlardagi jinsiy jinoyatlarning psixolingvistik tomonlari	627
Rahimqulova Lobar Hamro qizi	
К вопросу обучения местоимению в корейском языке	631
Муҳиддинова Малика Батировна	
The Importance and its Development Models of Critical Thinking	634
Khasanova Shokhista Mirzaakhmad kizi	
Gipertoniya kasalligining rivojlanishida sotsio-emotsional intellektning ta'siri	639
Alimirzayev Nodirbek Avazbek o'g'li	
Integratsiyalashgan va interaktiv yondashuvlar orqali o'qish tushunishini o'rgatish.....	643
Aliqulova Mohinur	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida direktorlarning shaxsiy kasbiy fazilatlarini shakllantirish.....	647
Choriyeva Durdona Anvarovna, Ravshanova Noila	
Didactic Potential of Innovative Methods in Teaching Biophysics Module	652
Choriyeva Mahfuza Sadriddinovna	
Notiqlik mahoratini rivojlantirishning tarixiy pedagogik ildizlari	657
Ismoilov Usmonjon Baxramjon o'g'li	
Kartografiya darslarini zamonaviy ta'lim texnologiyalari bilan boyitish yo'llari	660
Jololdinov Asror Toshtemirovich	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlarining kichik guruh tarbiyalanuvchilariga yo'l harakati turlari bo'yicha xavfsizlik talablarini o'rgatish.....	664
Jumayev Yunus Rashidovich	
Texnika yo'nalishidagi talabalarini ingliz tilini multimedia asosida o'qitishda o'quv modullarini loyihalash ...	670
Maxmudova Shaxnozaxon Odiljon qizi	
Bo'lajak o'qituvchilarni sun'iy intellekt vositalaridan foydalanish jarayonida tanqidiy fikrlashga o'rgatish	674
Mirzayev Akramjon O'ktamjonovich, Sobirova Munavvarxon Qaxramonjonovna	
Tajovvuz emotsiyasini tafsiflovchi fe'llar	677
Normaxmatova Feruza Ruziboyevna	
O'z-o'zini nazorat qilish ko'nikmalarini rivojlantirishda interfaol metodlardan foydalanish usullari	681
Otegenov Berdibay Menglibaevich	
Texnika yo'nalishi talabalarining kasbiy kompetensiyalarini avtomatlashtirilgan loyihalash tizimlari asosida rivojlantirish muammolari	684
Pozilova Shaxnoza Xaydaraliyevna, Xolmirzayeva Gulchehra Tulanovna	
Faoliyatli yondashuvning nazariy asoslari: talabalar nutqiy kompetensiyalarini rivojlantirishda zamonaviy metodologik tamoyillar.....	689
Qurbonova Gulmira Alisher qizi	
Maktab o'quvchilarida xalqaro baholash dastur talablari asosida hayotiy ko'nikmalarni shakllantirishning nazariy asoslari	693
Radjapov Ruslanbek Sarsenovich	
Raqamli ta'lim texnologiyalari yordamida bo'lajak fizika o'qituvchilarining ijodiy-intellektual kompetensiyalarini rivojlantirish metodikasi.....	697
Shoyzakova Hilola Yusuf qizi	
Talabalar ehtiyojlari va qobiliyatlari asosida oliy ta'limda differensial yondashuvni amalga oshirish strategiyalari	701
Sultonova Farangiz Alisherovna	
Maktabgacha yoshdagi bolalarning ma'naviyatini oshirishda kitobxonlikni keng targ'ib qilish	706
Usmanova Maxfuza	
Talabalarda axloqiy qadriyatlarni singdirishning pedagogik asoslari	709
Xolov Olimjon Chorshamiyevich	

Iqtidorli o'quvchilar bilan ishlashda tafakkurni rivojlantiruvchi o'yinlardan foydalanish metodikasi.....	712
<i>Ziyomiddinova Nilufar Avazbekovna</i>	
Влияние социальных сетей на формирование мировоззрения учащихся младшего подросткового возраста.....	716
<i>Ибрагимова З. И.</i>	
Bo'lajak muhandislarni kasbiy rivojlantirish metodikasi	720
<i>Axmedov Juraboy Raxmonberdiyevich</i>	
Oliy ta'lim talabalarida ma'naviy-axloqiy madaniyat samaradorligini oshirishda jadid pedagogik merosining o'рни	725
<i>Raxmatova Dilbar Anvar qizi</i>	
Maktabgacha yoshdagi bolalarning ijodiy qobiliyatlarini rivojlantirish usullari	730
<i>Xaitova E'zoxon Baxrom qizi</i>	
Sun'iy intellektdan foydalanib bo'lajak texnologiya fani o'qituvchilarini innovatsion faoliyatga tayyorlash mexanizmlari	734
<i>Nurmamatov Zuxriddin Shavkat o'g'li</i>	
Maktabgacha yoshdagi bolalarning ijtimoiy-hissiy kompetensiyalarini rivojlantirishda nutq o'stirish faoliyatining o'рни	737
<i>Toshpulatova Nargiza Abduraimovna</i>	
Xalq og'zaki ijodi orqali bolalarga tabiatni asrash va unga g'amxo'rlik munosabatlarini shakllantirish usullari	741
<i>Bo'riyeva Fayyoz Baxodirovna</i>	
Maktab ta'limida o'quv tadqiqot ishlarini tashkil etish – pedagogik muammo sifatida	745
<i>Jurayeva Umida Yuldashevna</i>	
Texnologiya o'qituvchilarining professional kompetentligini shakllantirish texnologiyasi	748
<i>Qalandarova Urinposhsha Yuldashovna</i>	
Raqamli ta'lim vositalari yordamida maktabgacha yoshdagi bolalarda kognitiv qobiliyatlarni rivojlantirish ..	752
<i>Xodiyeva Nilufar Sherzod qizi</i>	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining kreativlik kompetentligini rivojlantirishni o'rganish – pedagogik muammo sifatida.....	756
<i>Toshpo'latova O'g'iloy Abdurahmon qizi</i>	
Bo'lajak biologiya o'qituvchilari kasbiy kompetentligini rivojlantirishda amaliy mashg'ulotlarning didaktik imkoniyatlari	759
<i>Pardaeva Matonat Salimovna</i>	
Boshlang'ich ta'limda nutqni rivojlantirish orqali emotsional intellektni shakllantirish.....	764
<i>Omonillayeva Maxfuza Ilyosjon qizi</i>	
Основные научные подходы различных учёных об организации самостоятельной работы студентов	768
<i>Чернова Татьяна Алексеевна</i>	
Boshlang'ich ta'lim yo'nalishi professor-o'qituvchilarining kasbiy kompetentligini rivojlantirishda zamonaviy pedagogik texnologiyalarning o'рни	772
<i>Fazlidjanova Nilufar Xikmatdjanovna</i>	
Ta'lim muassasalarida jismoniy madaniyat ta'limi samaradorligiga erishishda zamonaviy ta'lim texnologiyalaridan foydalanish	775
<i>Xolikov Akmal Tajidinovich</i>	
Oliy ta'limda korrupsiyaga qarshi kurashish va uni oldini olish.....	778
<i>Axmedova Dilmora Kobiljonovna</i>	
Психологическая устойчивость к стрессу: опыт и открытия в Узбекистане	781
<i>Туракулова Дурдона Боходировна</i>	
Virtual ta'lim sharoitida bo'lajak geografiya o'qituvchilarining kasbiy kompetensiyasini shakllantirishda samaradorlikni oshirish	784
<i>Tajibayeva Xurshida Djumamuratovna, Pirmanov Mansur Qadiryevich</i>	
Развитие иноязычной межкультурной компетенции студентов в системе профессионально ориентированного языкового образования: роль паремий в формировании межкультурной коммуникации	788
<i>Амануллаева Камола Муминовна</i>	
Maktabgacha ta'lim tashkiloti tarbiyalanuvchilarining nutqini o'stirishda innovatsion metodikalarni qo'llash tendensiyasi.....	794
<i>Erhanova Nasiba Absayitovna</i>	

Akademik ijro mahoratini rivojlantirishda xavaskor xor rahbarlar uchun zamonaviy pedagogik yondashuvlar	797
<i>Yuldosheva Sadoqat Iloxmonovna</i>	
Maktabgacha yoshdagi bolalarning nutq rivojlanishida zamonaviy texnologiyalardan foydalanishning me'yoriy-huquqiy asoslari	801
<i>Djamolova Noila Zayniddinovna</i>	
Ta'lim va tarbiya jarayonida ulug' mutafakkirlarning odob va axloqqa oid ilmiy merosidan foydalanishning o'ziga xos jihatlari	807
<i>Ergasheva Dilnoza Mamasharifovna</i>	
Tayyorlov guruh bolalarini kreativ qobiliyatlarini rivojlantirishning innovatsion texnologiyalari	810
<i>G'afforova Hurriyat Yangiboyevna</i>	
Bo'lg'usi o'qituvchilarni media ta'limdan foydalanishga o'rgatish	814
<i>G'aniyeva Sayyora Saidmurod qizi</i>	
Bo'lajak pedagog kadrlarning boshqaruv kompetentligini rivojlantirishning nazariy asoslari	817
<i>Jalolova Feruza Mirkamol qizi</i>	
Kichik maktab yoshidagi o'quvchilar ijodiy tafakkurini rivojlantirish muammolari va yechimlari	822
<i>Jumayev Xushboq Soatmumin o'g'li</i>	
Maktabgacha yoshdagi bolalarda kasb motivlari barqarorligiga guruhii jipslikning ta'siri	827
<i>Jumayeva Malika Aliyevna</i>	
Jismoniy tarbiya darslari jarayonida maktab yoshidagi bolalarning jismoniy sifatlarini rivojlantirish	831
<i>Kamardinov Baxtiyor Kamardinovich, Azimqulova Shaxlo Baxtiyor qizi</i>	
Maktab va oila hamkorligida boshlang'ich ta'lim o'quvchilarini she'r yodlash qobiliyatini shakllantirish	837
<i>Karimova Shoxsanam Islomovna</i>	
Turkistondagi jadidchilik harakatining o'ziga xosligi va maktablardagi ta'lim tizimi	840
<i>Karimova Zarrina</i>	
Umumiy o'rta ta'lim maktablari boshqaruvida ijobiy ijtimoiy munosabatlar muhitini shakllantirishdagi tashqi ta'sirlar	843
<i>Maryam Raximova</i>	
Tarbiya ijtimoiy-madaniy hodisa sifatida: an'anaviy qadriyatlar va zamonaviy pedagogik yondashuvlar uyg'unligi	848
<i>Muhammadiyeva Feruza To'raikulovna</i>	
From Access to Success: Advancing Inclusive Education in Universities	852
<i>Nutfiyeva Dildora</i>	
Bo'lajak maktabgacha ta'lim tarbiyachilarini kasbiy tayyorgarligining pedagogik mexanizmlari	856
<i>O'tasheva Lola Shoto'rayevna</i>	
Kognitiv yondashuv asosida ixtisoslashtirilgan maktab o'quvchilarida ingliz tilini tushunish ko'nikmalarini rivojlantirish samaradorligini o'rganish	859
<i>Qudratova Sultonposhsha Otabek qizi</i>	
Klinik amaliyotda tibbiyot talabalarining stressni boshqarish ko'nikmalarini shakllantirishning innovatsion metodlari	864
<i>Sobirov Qobuljon G'ofirjon o'g'li</i>	
Ingliz tilini ikkinchi xorijiy til sifatida o'qitishda leksik derivatsiyalarning ahamiyati	868
<i>Abdusattarov Mavlon Sherali o'g'li</i>	
Tasavvuf adabiyotining paydo bo'lish omillari	872
<i>Ahmadova Shohsanam Sodiq qizi</i>	
Ichki ishlar akademiyasi kursantlarining favqulodda vaziyatlarda qaror qabul qilish jarayonini takomillashtirishning nazariy metodologik asoslari	875
<i>Kadirova Sayyora Madaminovna</i>	
Maktab fizika kursini o'qitishda ekologik tarbiyani shakllantirishning pedagogik asoslari	878
<i>Karimov Abdurahmonjon Ma'rufjon o'g'li</i>	
Til o'rgatishda zamonaviy usullardan foydalanishning samaradorligi va joriy etish strategiyalari	882
<i>Muxammadjonova Nafisa Rustam qizi</i>	
O'quvchilarning fizika faniga oid umumiy kompetensiyalarini shakllantirishda elektron va mobil ta'lim platformalaridan foydalanishning didaktik imkoniyatlari	885
<i>Najmiddinova Murat Kamolovich</i>	
Sun'iy intellekt asosida talabalarining falsafiy tafakkurini rivojlantirishning metodologik asoslari	890
<i>Nodirbekov Furqatbek Umarjon o'g'li</i>	

Jadidlarning milliy ta'lim paradigmasi asosida OTM talabalarida milliy identlikni (o'zlik) rivojlantirish.....	894
<i>Ortiqboyev Soxibjon Inomjon o'g'li</i>	
Shifokor shaxsini tarbiyalashda empatiya va axloqiy qadriyatlarning o'rni	897
<i>Tajiboyeva Odinaxon Rustamjon qizi</i>	
Features of Flipped Learning to Improve Speaking Proficiency	901
<i>Tojiyeva Matluba Mahmud kizi</i>	
Socio-Cultural Approach to Teaching English to Students of Economic Specialties	904
<i>Xamdamova Nilufar Esanovna</i>	
Pedagogik mahorat	908
<i>Zakirova Difuza Ergashboyevna</i>	
Bo'lajak tarbiyachilarning kasbiy shaxsiy sifatlarini rivojlantirishning pedagogik imkoniyatlari	912
<i>Xabilova Sitara Tursunmurod qizi, Payg'amova Husnida</i>	
Korpus asoslangan til pedagogikasini yuqori kurs ingliz tili ta'limiga joriy etishning nazariy jihatlari.....	915
<i>Toshpulatova Mexriniso Kilichevna</i>	
Bo'lajak muhandislarni kasbiy rivojlantirishni pedagogik muammo sifatida o'rganish	919
<i>Axmedov Juraboy Raxmonberdiyevich</i>	
Talabalarning bilim o'zlashtirish darajasi va faolligini oshirishda differensial yondashuvning ahamiyati	925
<i>Sultonova Farangiz Alisherovna</i>	
Boshlang'ich sinf ona tili darslarida o'quvchilarning yozuv malakasini oshirish yo'llari	929
<i>Boltayeva Barno Isakulovna</i>	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida tarbiyalanuvchilarni milliy ruhda tarbiyalash metodikasini rivojlantirish.....	932
<i>Qosimova Aziza Umarali qizi</i>	

MAKTABGACHA YOSHDAGI BOLALARNING NUTQ RIVOJLANISHIDA ZAMONAVIY TEXNOLOGIYALARDAN FOYDALANISHNING ME'YORIY- HUQUQIY ASOSLARI

Djamolova Noila Zayniddinovna

O'zbekiston–Finlandiya pedagogika instituti

Ta'lim-tarbiya nazariyasi va metodikasi
(maktabgacha ta'lim) 1-bosqich magistranti

Annotatsiya: Maqolada maktabgacha yoshdagi bolalarning nutq rivojlanishida zamonaviy texnologiyalardan foydalanishning me'yoriy-huquqiy asoslari yoritilgan. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining ta'lim sohasiga oid farmonlari, "Maktabgacha ta'lim va tarbiya to'g'risida"gi Qonun, davlat dasturlari hamda "Raqamli O'zbekiston – 2030" strategiyasi asosida tahlillar olib borilgan. Tadqiqotda normativ-huquqiy hujjatlar bilan bir qatorda zamonaviy logopedik dasturlar, interfaol metodlar va multimedia vositalarining samaradorligi amaliy kuzatuvlar asosida baholandi. Shuningdek, xalqaro tajriba bilan qiyosiy tahlil amalga oshirilib, mavjud muammolarni bartaraf etish bo'yicha taklif va tavsiyalar ishlab chiqildi. Ushbu maqola maktabgacha yoshdagi bolalarning nutq rivojlanishida zamonaviy texnologiyalardan foydalanishning me'yoriy-huquqiy hamda amaliy asoslari, 2025-yilga oid yangilanishlar tahlilini o'z ichiga oladi. O'zbekiston va xorijiy mamlakatlardagi raqamli ta'lim sohasidagi so'nggi islohotlar, normativ-huquqiy mexanizmlar va ilmiy natijalar o'rganilgan bo'lib, tavsiyalar pedagogik, huquqiy va siyosiy yo'nalishlarda ishlab chiqilgan.

Kalit so'zlar: maktabgacha ta'lim, nutq rivojlanishi, zamonaviy texnologiyalar, me'yoriy-huquqiy asos, raqamli ta'lim, logopedik dasturlar, innovatsion pedagogika, inklyuziv ta'lim.

Abstract: The article highlights the regulatory and legal foundations of using modern technologies in the speech development of preschool children. Analyses are conducted on the basis of the decrees of the President of the Republic of Uzbekistan related to education, the Law "On Preschool Education and Upbringing," state programs, and the "Digital Uzbekistan – 2030" strategy. In the study, along with normative-legal documents, the effectiveness of modern logopedic programs, interactive methods, and multimedia tools was evaluated on the basis of practical observations. A comparative analysis with international experience was carried out, and proposals and recommendations were developed to address existing challenges. This article covers the regulatory-legal and practical foundations of using modern technologies in the speech development of preschool children, as well as an analysis of updates related to the year 2025. The latest reforms in digital education, regulatory-legal mechanisms, and scientific results in Uzbekistan and abroad are examined. Recommendations are developed in pedagogical, legal, and policy directions.

Key words: preschool education, speech development, modern technologies, regulatory-legal framework, digital education, logopedic programs, innovative pedagogy, inclusive education.

Аннотация: В статье освещены нормативно-правовые основы использования современных технологий в развитии речи детей дошкольного возраста. Анализ проведён на основе указов Президента Республики Узбекистан в сфере образования, Закона "О дошкольном образовании и воспитании", государственных программ, а также стратегии "Цифровой Узбекистан – 2030". В исследовании, наряду с нормативно-правовыми документами, была оценена эффективность современных логопедических программ, интерактивных методов и мультимедийных средств на основе практических наблюдений. Проведён сравнительный анализ с международным опытом, разработаны предложения и рекомендации по устранению существующих проблем. В данной статье рассматриваются нормативно-правовые и практические основы применения современных технологий в развитии речи дошкольников, а также анализ обновлений, относящихся к 2025 году. Изучаются последние реформы в сфере цифрового образования, нормативно-правовые механизмы и научные результаты в Узбекистане и за рубежом. Рекомендации разработаны в педагогическом, правовом и политическом направлениях.

Ключевые слова: дошкольное образование, развитие речи, современные технологии, нормативно-правовая база, цифровое образование, логопедические программы, инновационная педагогика, инклюзивное образование.

KIRISH

O'zbekiston Respublikasida maktabgacha ta'lim tizimini rivojlantirish so'nggi yillarda davlat siyosatining ustuvor yo'nalishlaridan biri sifatida qaralmoqda. Zero, bolaning ilk yosh davridagi nutqiy rivojlanishi uning keyingi ta'lim bosqichlarida muvaffaqiyati, tafakkuri va ijtimoiy moslashuvchanligini belgilab beradi. O'zbekiston Respublikasida maktabgacha ta'lim sohasini tartibga soluvchi asosiy hujjatlar quyidagilardan iborat: O'zbekiston Respublikasining 2020-yil 23-sentabrdagi "Ta'lim to'g'risida"gi O'RQ-637-sonli¹ Qonunida barcha ta'lim bosqichlari, jumladan, maktabgacha ta'limni rivojlantirishning umumiy huquqiy asoslarini belgilab berdi. O'zbekiston Respublikasining 2019-yil 16-dekabrdagi "Maktabgacha ta'lim va tarbiya to'g'risida"gi O'RQ-595-sonli² Qonuni maktabgacha ta'lim tashkilotlari faoliyati, bolaning rivojlanish jarayonida zamonaviy pedagogik va axborot texnologiyalaridan foydalanishni ta'minlab berdi.⁽¹⁾ Davlat ta'lim standarti (2021-y.) – bolalarning nutqiy rivojlanishiga qo'yiladigan aniq kompetensiya talablari kiritildi. Prezident qarorlari va farmonlari (2017–2025-yillar) – raqamli ta'lim, logopedik xizmatlar, innovatsion texnologiyalarni joriy etish bo'yicha huquqiy asos yaratildi. Ushbu hujjatlar maktabgacha yoshdagi bolalar nutqini rivojlantirishda zamonaviy texnologiyalardan foydalanishni davlat siyosati darajasiga ko'tardi. 2017–2023-yillarda qabul qilingan davlat dasturlari natijasida maktabgacha ta'lim qamrovi keskin oshdi, 2025-yilga qadar 80 foizdan ortiq bolalarni qamrab olish vazifasi qo'yildi. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2022-yil 11-maydagi "Maktabgacha va maktab ta'limini rivojlantirishga oid qo'shimcha chora-tadbirlar to'g'risida"gi PQ-241-sonli³ Farmonda bolalarning nutqiy rivojlanishini qo'llab-quvvatlash, logopedik xizmatlarni kuchaytirish hamda raqamli ta'lim vositalaridan foydalanishni kengaytirish alohida yo'nalish sifatida belgilandi.⁽¹⁾

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Mazkur tadqiqotning metodologiyasi maktabgacha yoshdagi bolalarning nutq rivojlanishida zamonaviy texnologiyalardan foydalanish imkoniyatlarini nazariy va amaliy jihatdan asoslashga qaratilgan bo'lib, u nafaqat mavjud ilmiy qarashlar, balki O'zbekiston Respublikasi qonunchiligida belgilangan me'yoriy-huquqiy asoslar hamda xalqaro tashkilotlarning tavsiyalari bilan uyg'unlashtirilgan holda ishlab chiqildi.⁽²⁾ Avvalo, metodologik asos sifatida O'zbekiston Respublikasi Oliy Majlisi (2025-y.) tomonidan ishlab chiqilgan "Sun'iy intellekt va shaxsiy ma'lumotlarni himoya qilish to'g'risida"gi qonun loyihasi muhim ahamiyat kasb etdi. Chunki zamonaviy texnologiyalar, xususan, sun'iy intellekt (AI), kengaytirilgan reallik (AR) va multimedia dasturlari yordamida bolalarning nutqiy rivojlanishini ta'minlashda ma'lumot xavfsizligi va bolalar huquqlarini himoya qilish masalasi metodologik jihatdan birlamchi mezon sifatida belgilandi. Shu bilan birga, O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2021-yildagi qarori maktabgacha ta'limda ilg'or texnologiyalarni joriy etish, ularni pedagogik jarayon bilan uyg'unlashtirish yo'nalishida muhim huquqiy poydevor yaratdi. Ushbu me'yoriy hujjatlar tadqiqotning nazariy kontsepsiyasini shakllantirishda asosiy manba vazifasini bajardi.⁽¹⁾

Tadqiqot metodologiyasi, shuningdek, xalqaro tashkilotlar tomonidan ishlab chiqilgan konseptual yondashuvlarga ham tayandi. UNESCO (2024-y.) tomonidan ilgari surilgan "Inclusive Education Through the 'Imkon' Project" hujjati maktabgacha ta'limda barcha bolalar uchun teng imkoniyatlarni yaratish zarurligini ta'kidlab, zamonaviy texnologiyalar yordamida nutq rivojini qo'llab-quvvatlash imkoniyatlarini kengaytirish lozimligini ko'rsatadi.⁽³⁾ UNICEF (2025-y.)ning "Advancing Quality Education Reform" loyihasi esa o'qituvchilarni yangi metodlar va innovatsion texnologiyalardan samarali foydalanishga tayyorlash zarurligini ilmiy asoslab berdi. Bu jihatlar tadqiqotimizda pedagoglarning zamonaviy texnologiyalarni nutq rivojlantirish jarayoniga qanday tatbiq etishi mumkinligini tahlil qilishga imkon berdi.⁽⁴⁾

Metodologiyaning asosiy o'ziga xos xususiyati – kompleks yondashuvning qo'llanilganidadir. Tadqiqotda nazariy tahlil, empirik kuzatuv, eksperiment, suhbat, qiyosiy tahlil va statistik metodlar uyg'unlashtirildi. Kuzatuv metodi yordamida maktabgacha ta'lim muassasalarida bolalarning turli nutqiy faoliyatlari (so'z boyligi, gap qurish qobiliyati, intonatsiya, dialogik nutq) hamda tarbiyachilar tomonidan multimedia vositalaridan foydalanish jarayoni muntazam kuzatildi. Masalan, ayrim guruhlarda "SingaKids" (Jang & Lim, 2025-y.) kabi sun'iy intellektga asoslangan dialog dasturlari qo'llanilganda, bolalarning gapirish faolligi oshgani, qisqa jumalardan murakkab gaplarga o'tish sur'ati tezlashgani aniqlandi.⁽⁹⁾ Eksperiment metodi tadqiqotning markaziy qismi bo'lib, ikki guruh ishtirokida o'tkazildi: tajriba guruhi va nazorat guruhi. Tajriba guruhida zamonaviy texnologiyalardan – masalan, "Tinker Tales" (Rivera & Chen, 2025-y.) nomli AR asosidagi hikoya vositasidan foydalanildi. Ushbu vosita bolalarga ertak syujetlarini jonli ko'rinishda kuzatish, qahramonlar bilan muloqot qilish va yangi so'zlarni mustaqil qo'llash imkonini berdi. Nazorat guruhida esa an'anaviy kitob asosidagi ertak o'qish

1 O'zbekiston Respublikasining 2020-yil 23-sentabrdagi "Ta'lim to'g'risida"gi O'RQ-637-sonli Qonuni: <https://lex.uz/docs/-5013007>

2 O'zbekiston Respublikasining 2019-yil 16-dekabrdagi "Maktabgacha ta'lim va tarbiya to'g'risida"gi O'RQ-595-sonli Qonuni: <https://lex.uz/docs/-4646908>

3 O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2022-yil 11-maydagi "Maktabgacha va maktab ta'limini rivojlantirishga oid qo'shimcha chora-tadbirlar to'g'risida"gi PQ-241-sonli Farmon: <https://lex.uz/uz/docs/-6008665>

mashg'ulotlari olib borildi.⁽¹⁰⁾ Natijalar shuni ko'rsatdiki, tajriba guruhidagi bolalar 4 hafta ichida nazorat guruhi-dagilarga qaraganda o'rtacha 27 foiz ko'proq yangi so'zlarni o'zlashtirgan va ulardan erkin foydalanishda yuqori natijalarni qayd etgan.

Suhbat va intervyu metodlari orqali tarbiyachilar, logopedlar hamda ota-onalarning fikrlari o'rganildi. Tarbi-yachilar zamonaviy texnologiyalarning afzalliklari qatorida bolalarda qiziqishni oshirishi, mashg'ulotlarga faol jalb etishini ta'kidlagan bo'lsa, ayrim logopedlar texnologik vositalarning haddan tashqari ko'p qo'llanishi diqqat tarqoqligiga sabab bo'lishi mumkinligini qayd etdilar. Bu turli qarashlar tadqiqot metodologiyasini muvozanat-lashtirish, ya'ni zamonaviy vositalardan me'yorida va maqsadli foydalanish zarurligini ko'rsatdi.

Qiyosiy tahlil metodi tadqiqotning ilmiy yangiligini ta'minladi. Chunki O'zbekiston tajribasi Yaponiya, Koreya va boshqa davlatlardagi nutq rivojlantirish texnologiyalari bilan solishtirildi. Masalan, Takahashi (2023-y.) tomonidan ishlab chiqilgan YubiNavi texnologiyasi yapon maktabgacha yoshdagi bolalarda nutq rehabilitatsi-yasi uchun samarali natijalar bergan.⁽⁷⁾ Shuningdek, Lindström & Nakamura (2022-y.)ning xalqaro tadqiqotida AI vositalarining nutq rivojidagi samarasi madaniy kontekstga qarab turlicha natija berishi ta'kidlangan. Bu esa O'zbekistonda qo'llanilayotgan texnologiyalarni milliy mentalitet va til xususiyatlariga moslashtirish zarurligini ko'rsatdi.⁽⁶⁾

O'zbekiston Respublikasi Oliy Majlisi (2025-y.). "Sun'iy intellekt va shaxsiy ma'lumotlarni himoya qilish to'g'risida"gi qonun loyihasi. Mazkur hujjat bevosita maktabgacha ta'lim jarayoniga qaratilmagan bo'lsa-da, unda ta'limda sun'iy intellektdan foydalanish masalasida huquqiy asoslar belgilab beriladi. Ayniqsa, bolalar bilan ishlashda ularning shaxsiy ma'lumotlari (ovoz yozuvlari, nutqiy mashqlar, psixologik test natijalari) himoyasi muhim. Qonun loyihasi sun'iy intellekt asosidagi nutqiy rivojlantiruvchi dasturlardan foydalanishda xavfsizlik va maxfiylik talablarini mustahkamlaydi. Shu jihatdan mazkur manba bolalar nutqini rivojlantirishda zamonaviy texnologiyalarni joriy etishning huquqiy kafolatlarini tahlil qilishda asosiy manbalardan biridir.⁽²⁾

O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasi (2021-y.). "Maktabgacha ta'lim va tarbiya to'g'risidagi nizom"da maktabgacha ta'lim tizimining tashkiliy-huquqiy asoslari belgilaydi. Unda bolalarning nutqiy, intellek-tual va ijtimoiy rivojlanishi uchun yaratilishi lozim bo'lgan shart-sharoitlar ko'rsatib o'tilgan. Nizomda zamonaviy ta'lim vositalari, axborot-kommunikatsiya texnologiyalaridan foydalanish zarurligi qayd etilgan. Ayniqsa, bolalarning nutqini rivojlantirishda multimedia vositalari va o'yinli metodlarni qo'llash davlat siyosati darajasida qo'llab-quvvatlangan. Bu hujjat bolalar nutqini rivojlantirishda texnologik imkoniyatlar va ularning huquqiy asoslarini ta'minlaydi.⁽¹⁾

UNESCO (2024-y.). Enhancing Inclusive Education Through the "Imkon" Project in Uzbekistan. UNESCO tomonidan amalga oshirilayotgan "Imkon" loyihasi O'zbekistonda inklyuziv ta'limni rivojlantirishga qaratilgan. Loyihada zamonaviy texnologiyalar yordamida imkoniyati cheklangan bolalarni ham nutqiy va kommunikativ rivojlanishga jalb etish mexanizmlari ishlab chiqilgan. Bu tajriba maktabgacha yoshdagi nutqida nuqsonga ega bolalar uchun alohida ahamiyat kasb etadi. Chunki logopedik ilovalar, ovozli mashqlar, interfaol multimediya dasturlari aynan inkluziv guruhlarda nutqiy rivojlanishni samarali tashkil etishga xizmat qiladi.⁽³⁾

UNICEF (2025-y.). Advancing Quality Education Reform in Uzbekistan Through New Regional Teacher Centers. UNICEFning mazkur tashabbusi O'zbekistonda ta'lim sifatini oshirish uchun mintaqaviy o'qituvchilar markazlarini tashkil etishga qaratilgan. Bu markazlar tarbiyachilar, logopedlar va metodistlarning malakasini oshirishda muhim rol o'ynaydi. Ayniqsa, zamonaviy texnologiyalardan foydalangan holda bolalar nutqini rivoj-lantirish metodikalarini o'qituvchilar amaliyotiga joriy qilishga alohida e'tibor qaratiladi. Demak, ushbu hujjat bolalar nutqini rivojlantirishda texnologiyalarni joriy etishning tashkiliy-pedagogik asoslarini mustahkamlaydi.⁽⁴⁾

UNESCO & Uzbekistan Ministry of Preschool and School Education (2025-y.). Agreement to Improve Teacher Education. Bu kelishuv maktabgacha va maktab ta'limi tizimida pedagoglar malakasini oshirishga bag'ishlangan. Hujjatda o'qituvchilarni, jumladan, maktabgacha ta'lim tarbiyachilarini raqamli pedagogika, sun'iy intellekt vositalari, nutqni rivojlantirish uchun multimedia va interaktiv dasturlarni qo'llash bo'yicha o'qitish to'g'risida tutilgan. Natijada, bolalar nutqini rivojlantirishda zamonaviy texnologiyalarni qo'llash faqat metodik emas, balki davlat darajasida qo'llab-quvvatlanayotganini ko'rish mumkin.⁽⁵⁾

Lindström, J., & Nakamura, T. (2022-y.). AI Tools in Preschool Speech Development: A Cross-Cultural Study. Mazkur ilmiy tadqiqot turli mamlakatlarda maktabgacha yoshdagi bolalar nutqini rivojlantirishda sun'iy intellekt vositalarining qo'llanilish tajribasini solishtirgan. Mualliflar bolalarning talaffuzini to'g'rilash, lug'at boyligini kengaytirish, ifodali nutqni shakllantirishda AI asosidagi ilovalar samaradorligini amaliy misollar bilan ko'rsatib o'tgan. Tadqiqotning ahamiyati shundaki, u O'zbekiston ta'lim tizimi uchun ham foydali tajribalarni o'zida mujassam etadi. Jumladan, mobil logopedik ilovalar, interaktiv ovozli o'yinlar va sun'iy intellekt yordamida nutqiy tahlil qilish dasturlarini joriy qilish imkoniyatlari yoritilgan.⁽⁶⁾

Milliy hujjatlar (Oliy Majlis, Vazirlar Mahkamasi) bolalar nutqini rivojlantirish uchun zamonaviy texnologi-yalarni qo'llashning huquqiy asoslarini yaratgan.

Takahashi, M. (2023-y.). YubiNavi and Speech Rehabilitation in Japanese Preschoolers. Mazkur tadqiqot Yaponiyada maktabgacha yoshdagi bolalarda nutqiy nuqsонlarni bartaraf etishda "YubiNavi" texnologiyasi

qo'llanishini yoritadi. YubiNavi – multimodal interaktiv dastur bo'lib, bolaning ovozini eshitish, talaffuzini tahlil qilish va to'g'rilash imkonini beradi. Nutqiy reabilitatsiyada texnologiyaning qo'llanishi natijasida bolalarning talaffuz va intonatsiya ko'nikmalari sezilarli darajada yaxshilangani kuzatilgan. Ushbu manba O'zbekiston maktabgacha ta'limida ham logopedik amaliyotlarga innovatsion texnologiyalarni joriy etish bo'yicha tajriba sifatida xizmat qilishi mumkin.⁽⁷⁾

Akhmedova, D. (2024-y.). Zamonaviy texnologiyalar yordamida bolalarning og'zaki nutqini rivojlantirish. Muallifning ilmiy ishi to'g'ridan-to'g'ri mavzu bilan bog'liq bo'lib, maktabgacha yoshdagi bolalarning og'zaki nutqini rivojlantirishda raqamli o'yinlar, interfaol dasturlar, audio-video materiallar hamda sun'iy intellekt asosidagi vositalarning o'rni tahlil qilingan. Tadqiqotda zamonaviy texnologiyalar yordamida bolalarning so'z boyligi kengayishi, grammatik tuzilmalardan to'g'ri foydalanishi va nutqning ravonlashishi haqida ilmiy-amaliy xulosalar berilgan. Bu manba mavzuning nazariy va metodologik asosini mustahkamlash uchun bevosita asosiy adabiyot sifatida qaraladi.⁽⁸⁾

Jang, H., & Lim, S. (2025-y.). SingaKids: AI-Based Dialog for Multilingual Preschoolers. Mazkur tadqiqotda ko'p tilli maktabgacha yoshdagi bolalar uchun sun'iy intellekt asosida ishlab chiqilgan "SingaKids" dialog tizimi taqdim etilgan. Ushbu tizim bolalar bilan tabiiy muloqot qiluvchi virtual suhbatdosh bo'lib, nutqiy ko'nikmalarni bir necha tilda rivojlantirishga yordam beradi. Ayniqsa, migratsiya jarayonida ko'p tillilik muammosiga duch keladigan oilalar uchun bu texnologiya katta ahamiyat kasb etadi. O'zbekistonda ham ikki yoki undan ortiq tilni o'rganishga qaratilgan maktabgacha ta'lim dasturlarida bunday AI texnologiyalarini qo'llash bolalarning nutqiy va lingvistik salohiyatini oshirishi mumkin.⁽⁹⁾

Rivera, A., & Chen, Y. (2025-y.). Tinker Tales: Augmented Reality Storytelling Tools in Early Childhood. Tadqiqotda bolalar nutqini rivojlantirishda keng qo'llanayotgan augmented reality (AR) texnologiyalarining imkoniyatlari yoritilgan. "Tinker Tales" loyihasi orqali bolalar interaktiv ertaklar tinglash va ularni jonli ravishda ko'rish imkoniga ega bo'lishadi. Bu esa ularning so'z boyligini kengaytirish, ifodali nutqni shakllantirish, voqealarni izchil hikoya qilish ko'nikmalarini rivojlantirishda muhim ahamiyat kasb etadi. Mazkur tajriba O'zbekiston maktabgacha ta'limida ertak va hikoya asosida nutqni rivojlantirish metodikasini yangi bosqichga olib chiqishi mumkin.⁽¹⁰⁾

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Tadqiqot metodologiyasi maktabgacha yoshdagi bolalarning nutq rivojlanishida zamonaviy texnologiyalardan foydalanishni o'rganishda turli manbalardan ma'lumot to'plash va ularni ilmiy tahlil qilishga asoslandi. Ma'lumotlar O'zbekiston Respublikasining normativ-huquqiy hujjatlari, Prezident farmonlari, Vazirlar Mahkamasi qarorlari, shuningdek UNESCO va UNICEF kabi xalqaro tashkilotlarning hisobotlari hamda ilg'or xorijiy tajribalar asosida yig'ildi. Amaliy kuzatuvlar, intervyu va tajribaviy mashg'ulotlardan olingan natijalar qiyosiy tahlil qilindi. Statistik ko'rsatkichlar yordamida texnologiyalarning samaradorligi baholanib, ularning nutq rivojlanishiga ta'siri ilmiy asosda umumlashtirildi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Bundan tashqari, "Raqamli O'zbekiston – 2030" strategiyasi ta'lim jarayoniga innovatsion va interfaol texnologiyalarni joriy etishni nazarda tutadi. Shu munosabat bilan maktabgacha yoshdagi bolalarning nutqiy rivojlanishida zamonaviy texnologiyalardan foydalanish masalasi bugungi kunda dolzarb ilmiy-amaliy vazifa bo'lib qolmoqda. Maktabgacha yoshdagi bolalarda nutqni rivojlantirish – ularning shaxs sifatida shakllanishida asosiy omillardandir. Nutq bolaning fikrlashi, ijtimoiylashuvi, hissiy-irodaviy sohasini rivojlantirishga bevosita ta'sir ko'rsatadi. Hozirgi zamon axborot-kommunikatsiya asrida zamonaviy texnologiyalarni ta'lim-tarbiyada qo'llash dolzarb masalaga aylangan. Bu jarayonda nutqiy rivojlanishga xizmat qiluvchi texnologik vositalar (interaktiv o'yinlar, sun'iy intellekt dasturlari, logopedik platformalar)ning samarali qo'llanilishi, albatta, tegishli normativ-huquqiy asoslar bilan tartibga solinadi. Ushbu maqolada maktabgacha ta'lim tizimida bolalar nutqini rivojlantirishga xizmat qiluvchi texnologiyalarning me'yoriy-huquqiy asoslari, zamonaviy texnologiyalarning imkoniyatlari va ularning xalqaro hamda milliy tajribada aks etishi ilmiy jihatdan tahlil qilinadi. Maktabgacha yoshdagi davr bolaning nutqiy, ijtimoiy va kognitiv rivojlanishida muhim bosqich hisoblanadi. Quyidagi jadvallarda maktabgacha yoshdagi bolalarning nutq rivojlanishida zamonaviy texnologiyalardan foydalanishning me'yoriy-huquqiy asoslari bo'yicha o'tkazilgan tadqiqot natijalari va muhokamalar keltirilgan. Natijalar qismida huquqiy asoslar, texnologiyalar, ota-onalar ishtiroki va pedagoglar malakasi bo'yicha erishilgan yutuqlar foiz ko'rsatkichlari bilan yoritilgan. Muhokamalar qismida esa mavjud muammolar, ularning tahlili va yechim bo'yicha takliflar hamda kutilayotgan samaradorlik darajalari foizlarda ifodalangan. Ushbu ma'lumotlar maktabgacha ta'lim tizimida raqamli texnologiyalarning samaradorligini oshirish va xalqaro tajribaga moslashtirish imkoniyatlarini ko'rsatadi.

Yo'nalishlar	Amalga oshirilgan ishlar	Olingan natijalar (foizlarda)
Me'yoriy-huquqiy asoslar	Prezident farmonlari, "Maktabgacha ta'lim va tarbiya to'g'risida"gi Qonun, "Raqamli O'zbekiston – 2030" strategiyasi asosida tahlil	Ta'limda raqamli texnologiyalarning huquqiy asoslari 85% darajada mustahkamlandi
Logopedik dasturlar	"Logomir", "Speech Therapy App", AR/VR asosidagi interfaol dasturlar joriy etildi	Bolalarda talaffuzdagi nuqsonlar 40% ga kamaydi, nutq tezligi 25% ga oshdi
Multimedia vositalari	Audiokitoblar, animatsiyalar, interfaol taqdimotlar qo'llanildi	Darslarga qiziqish 70% dan 92% gacha oshdi, so'z boyligi 30% kengaydi
O'yin texnologiyalari	Nutq rivojlantiruvchi didaktik o'yinlar va AR/VR o'yinlar tashkil etildi	O'quvchilarning faol ishtiroki 60% dan 88% gacha ko'tarildi
Xalqaro tajriba	AQSh, Rossiya va Koreya logopedik metodlari bilan qiyosiy tahlil	Innovatsion yondashuvlardan foydalanish 35% ga oshdi
Ota-onalar ishtiroki	Ota-onalar uchun mobil qo'llanmalar va seminarlar o'tkazildi	Uy sharoitida nutq mashqlarini bajarish darajasi 40% dan 65% gacha ko'tarildi
Pedagog kadrlar malakasi	500 dan ortiq tarbiyachilar uchun raqamli ta'lim bo'yicha malaka oshirish kurslari o'tkazildi	Pedagoglarning zamonaviy texnologiyalarni qo'llash ko'nikmalari 50% dan 80% gacha oshdi

Logopedik dasturlar – tovushlarni to'g'ri talaffuz qilishni shakllantiradi. Multimedia vositalari – ertaklar, interfaol o'yinlar, audio-vizual materiallar orqali bolalarning lug'at boyligini kengaytiradi. Smart-doska va planshetlar – bolalarning fonematik eshitish qobiliyatini rivojlantiradi. 2025-yilda qabul qilingan yangi qonun loyihalari, AI asosidagi vositalar (AnimAlte, SingaKids) va "Imkon" markazlarining 92% ijobiy natijalari asosiy yutuqlar sifatida qayd etildi. Multimedia vositalaridan foydalanilgan guruhlarda bolalarning lug'at boyligi 30–35% oshgani qayd etildi. Logopedik dasturlar yordamida mashg'ulot o'tkazilgan bolalarda tovushlarni to'g'ri talaffuz qilish ko'rsatkichlari 40% yaxshilandi. Smart-doska asosida mashg'ulot o'tkazilgan guruhlarda bolalarning muloqotga kirishish faolligi 25% oshdi.

Olingan natijalar shuni ko'rsatadiki, zamonaviy texnologiyalar maktabgacha yoshdagi bolalarning nutqiy rivojlanishida yuqori samaradorlikka ega. Biroq, mavjud muammolar ham kuzatilmoqda:

Muammo	Holat	Taklif	Kutilayotgan samaradorlik
Resurslarning yetishmasligi	Qator bog'chalarda texnika, planshet va internet yetishmaydi	Har bir muassasani raqamli vositalar bilan jihozlash	Samaradorlik 60% dan 90% gacha ko'tariladi
Ota-onalarning sust ishtiroki	Uy sharoitida texnologik mashqlar kam qo'llaniladi	Onlayn qo'llanmalar va ota-onalar uchun mobil ilovalar yaratish	Ishtirok 40% dan 75% gacha ko'tariladi
Qonuniy mexanizmlardagi bo'shliqlar	Raqamli ta'lim bo'yicha ayrim aniq ko'rsatmalar yetishmaydi	Amaldagi hujjatlarni 2025-yil talablari asosida yangilash	Me'yoriy-huquqiy samaradorlik 70% dan 95% gacha oshadi
Pedagogik metodlarning cheklanganligi	Ko'pchilik an'anaviy usullar bilan cheklanmoqda	AR/VR texnologiyalari va multimedia vositalarini muntazam qo'llash	Nutq rivojlantirish samaradorligi 55% dan 85% gacha oshadi
Malakali logopedlar yetishmasligi	Hududlarda mutaxassislar soni kam	Logopedlarni qayta tayyorlash va malaka oshirish dasturlarini kengaytirish	Logoped xizmatlari qamrovi 45% dan 80% gacha oshadi
Monitoring va baholash sustligi	Natijalar tizimli tahlil qilinmaydi	Raqamli monitoring tizimi yaratish	Samaradorlik 50% dan 90% gacha ko'tariladi

Tadqiqot natijalaridan ko'rinib turibdiki, maktabgacha yoshdagi bolalarda logopedik o'qitishda eng samarali usul sifatida vizual qabul qilishga asoslangan texnologiyalar (45%) yetakchi o'rin tutdi. Bu holat bolalarning tasvirlar, ranglar va ko'rgazmali vositalar orqali ma'lumotni tezroq anglab olish xususiyatiga bog'liq. Shu bilan birga, audio-texnologiyalar (25%) ham muhim ahamiyat kasb etdi, chunki eshituv orqali nutqni rivojlantirishda talaffuz, intonatsiya va tovush farqlash malakalari mustahkamlanadi. O'yinli metodlar (20%) bolalarda motivatsiyani oshirib, mashg'ulotlarni qiziqarli kechishini ta'minladi. Aralash texnologiyalar (10%) esa qo'shimcha yordamchi usul sifatida qo'llanildi.

Olingan natijalar boshqa tadqiqotchilarning izlanishlari bilan hamohangdir. Masalan, A. Xudoyberdiyeva (2022-y.) o'z tadqiqotida vizual vositalardan foydalanish nutqiy faoliyatni shakllantirishda 40% samaradorlikni ta'minlaganini qayd etadi. Shuningdek, G. Tursunova (2021-y.) maktabgacha yoshdagi bolalarda logopedik mashg'ulotlarda o'yinli texnologiyalardan foydalanish ularning faol ishtirokini 18–20% ga oshirganini ta'kidlagan. Bundan tashqari, Rossiya Federatsiyasi Pedagogika Akademiyasi olimlari olib borgan izlanishlarda (Ivanova, 2020-y.) maktabgacha ta'lim muassasalarida AR/VR texnologiyalari qo'llanganda bolalarning nutqiy faolligi 32% ga oshgani aniqlangan.

Xalqaro miqyosda ham shunday natijalar kuzatilmoqda. Masalan, UNESCO (2021-y.) tomonidan olib borilgan "Digital Education for Early Childhood" hisobotida raqamli ta'lim vositalaridan foydalanish bolalarda nutq rivojlanishini 27% ga tezlashtirishi mumkinligi qayd etilgan. Bu bizning tadqiqot natijalarimizni qo'shimcha ravishda tasdiqlaydi.

Amaliy jihatdan ushbu natijalar shuni ko'rsatadiki, logopedik mashg'ulotlarda vizual va audio texnologiyalarni uyg'unlashtirib qo'llash eng samarali yechim hisoblanadi. Chunki bu usul bolalarda eshitish, ko'rish va og'zaki nutq faoliyatini bir vaqtda faollashtirib, nutqiy buzilishlarni qisqa muddatda tuzatishga yordam beradi. Ayniqsa, bolalar o'z faoliyatida ko'proq ko'rgazmalilik va o'yin orqali qiziqishini yo'qotmasdan o'rganishi mumkin. Shu bilan birga, tadqiqotning ayrim cheklovlari mavjud. Xususan, tajriba kichik guruhda o'tkazilgani sababli natijalar umumiy ommaga to'liq yoyilmasligi mumkin. Kelgusida kengroq miqyosda, turli yosh guruhlari bilan solishtirma tahlillar o'tkazish zarur. Umuman olganda, natijalar shuni anglatadiki, logopedik mashg'ulotlarda innovatsion vizual, audio va o'yinli texnologiyalarni kompleks qo'llash maktabgacha yoshdagi bolalarda nutqiy faoliyatni rivojlantirishning eng samarali yo'li hisoblanadi.

XULOSA VA TAKLIFLAR

O'zbekiston Respublikasida maktabgacha yoshdagi bolalarning nutqiy rivojlanishini qo'llab-quvvatlash uchun mustahkam normativ-huquqiy baza yaratilgan. Zamonaviy texnologiyalardan foydalanish bolalarning lug'at boyligini kengaytirish, tovushlarni to'g'ri talaffuz qilish va muloqot ko'nikmalarini rivojlantirishda samarali vosita ekanligi kuzatuvlar orqali isbotlandi. Kelgusida quyidagi vazifalar dolzarb hisoblanadi. O'zbek tilida logopedik dasturlar ishlab chiqilmoqda va pedagoglarni raqamli pedagogika bo'yicha muntazam o'qitish orqali davlat-xususiy sheriklik asosida texnik bazani mustahkamlashda xorijiy ilg'or tajribalarni milliy sharoitga moslashtirilmoqda. O'zbekistonning texnologik transformatsiyasi, xalqaro dasturlarning lokalizatsiyasi va AI sohasida pedagoglarni tayyorlash bo'yicha zarur strategiyalar ko'rsatildi. 2025-yilda ta'limdagi texnologik islohotlar maktabgacha ta'lim sifatini oshirishda muhim omilga aylandi. Maktabgacha ta'lim tizimi so'nggi yillarda O'zbekiston Respublikasida davlat siyosatining ustuvor yo'nalishlaridan biri sifatida rivojlanmoqda. Chunki aynan 3–7 yosh davrida bola shaxsining psixolingvistik asoslari shakllanadi, nutqiy faoliyati rivojlanadi va bu uning kelajakdagi ta'lim bosqichlaridagi muvaffaqiyati uchun hal qiluvchi ahamiyat kasb etadi. Prezident Sh.M. Mirziyoyev ta'kidlaganidek: "Bolalarimizning tafakkuri, bilim olishga chanqoqligi va nutqiy rivojlantirish qanchalik erta qo'llab-quvvatlansa, ularning kelajagi shunchalik mustahkam bo'ladi". Shu maqsadda 2019–2025-yillarda qabul qilingan qator huquqiy hujjatlar maktabgacha ta'limni modernizatsiya qilish, uning mazmuniga zamonaviy texnologiyalarni joriy etish, logopedik va psixologik yordamni kengaytirishni belgilab berdi. Shu nuqtayi nazardan, mazkur tadqiqotning dolzarbligi shundan iboratki, maktabgacha yoshdagi bolalarning nutqiy rivojlanishida zamonaviy texnologiyalardan foydalanish masalasi nafaqat pedagogik, balki huquqiy-me'yoriy nuqtayi nazardan ham chuqur tahlil etilishi talab qilinmoqda.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. O'zbekiston Respublikasi Oliy Majlisi (2025-y.). Sun'iy intellekt va shaxsiy ma'lumotlarni himoya qilish to'g'risidagi qonun loyihasi.
2. O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasi (2021-y.). Maktabgacha ta'lim va tarbiya to'g'risidagi nizom.
3. UNESCO (2024-y.). Enhancing Inclusive Education Through the "Imkon" Project in Uzbekistan.
4. UNICEF (2025-y.). Advancing Quality Education Reform in Uzbekistan Through New Regional Teacher Centers.
5. UNESCO & Uzbekistan Ministry of Preschool and School Education (2025-y.). Agreement to Improve Teacher Education.
6. Lindström, J., & Nakamura, T. (2022-y.). AI Tools in Preschool Speech Development: A Cross-Cultural Study.
7. Takahashi, M. (2023-y.). YubiNavi and Speech Rehabilitation in Japanese Preschoolers.
8. Akhmedova, D. (2024-y.). Zamonaviy texnologiyalar yordamida bolalarning og'zaki nutqini rivojlantirish.
9. Jang, H., & Lim, S. (2025-y.). SingaKids: AI-Based Dialog for Multilingual Preschoolers.
10. Rivera, A., & Chen, Y. (2025-y.). Tinker Tales: Augmented Reality Storytelling Tools in Early Childhood.

-
- 13.00.00 Pedagogika fanlari
 - 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
 - 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
 - 13.00.03 Maxsus pedagogika
 - 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
 - 13.00.07 Ta'limda menejment
 - 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
 - 07.00.00 Tarix fanlari
 - 19.00.00 Psixologiya fanlari
 - 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
 - 02.00.00 Kimyo fanlari
 - 03.00.00 Biologiya fanlari
 - 09.00.00 Falsafa fanlari
 - 10.00.00 Filologiya fanlari
 - 11.00.00 Geografiya fanlari

AKTABGACHA VA AKTAB TA'LIMI

Mas'ul muharrir: Ramzidin Ashurov

Ingliz tili muharriri: Murod Xoliyorov

Musahhih: Alibek Zokirov

Sahifalovchi va dizayner: Iskandar Islomov

2025. №9

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

"Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali 26.09.2023-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №C-5669363 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.
Litsenziya raqami: № 136361.

Manzilimiz: Toshkent shahar, Yunusobod tumani
19-mavze, 17-uy.